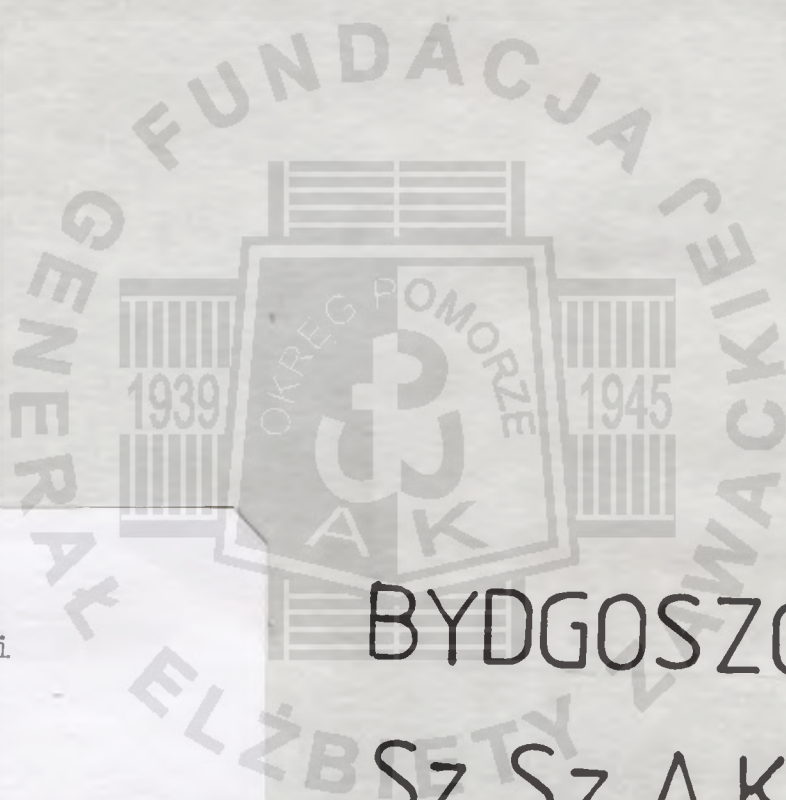

poprzedni w M-1144/1917 Pom.

Franciszek Kucharski
85-950 Bydgoszcz

BYDGOSZCZ

Sz. Sz. A K

"Zw. Białej Tarcey"

KOWAL KOWSKI Henryk

ps. "Kasztan"

M-1144/1917/Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Nowakowski Henryk.....

S: M: 1144/1917 Pom.....

Bydgoszcz Se Se-AN
ul. "Białej Jarezy"

I./1. Relacja k. 3 s. 1-6

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 11 s. 1-16

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora k. 1 s. 1

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. brak

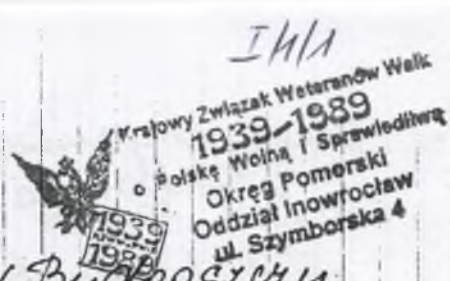
VI. Fotografie brak

I/1. RELACJA WŁASCIWA

- kserokopia życiorysu napisanego przez Jana Kowalkowskiego
str.1-6 ,k.3

Życiorys

Urodziłem się 04.03.1929 r. w Bydgoszczy.
Jestem synem Jana Kowalkowskiego i matki
Apoloni z domu Barcikowskiej. Pochodzę z rodziny
w której praca i walka o dobrą Ojczyznę i jej
suwerenność była stawiąca w pierwszym rzędzie.
Dowodem tego było uczestnictwo w wojnie Polsko-
Bolszewickiej w 20 roku mego ojca. W siódmym
roku życia zacząłem uczęszczać do powszechnej szkoły
w której ukończyłem 3 kl. Od 1940 r. uczęszczałem
do niemieckiej szkoły powszechnej gdzie również
ukończyłem 3 kl. W połowie 1941 r. należałem do
Konspiracyjnego Heterostwa Polskiego do zastępu
"Szyszka" który dowodził zastępowy druh hm. Kazimierz
Wichtowski mieszkający przy ulicy Gdańskiej w Bydgoszczy.
W skład naszego zastępu jak pamiętam wchodził nastę-
pujący druhowie Redberski Jerzy ps. Cycek; druh Dawid
(Żyd) nazwiska nie pamiętam druh Kucharski Franciszek
ps. "BROZA" i ja Kowalkowski Henryk ps. "Kasztan".
Pozostałych nazwisk już nie pamiętam. Natomiast wiem
że nasz zastępowy hm. Wichtowski w okresie okupacji
był pracownikiem sklepu Sprzętu Sportowego i muśdu-
rowego w niemieckiej Firmie "DRACHAIM" w Bydgoszczy
przy ulicy Gdańskiej w okolicach 30-tego numeru.
Jego praca była bardzo pomocna w naszej pracy
konspiracyjnej ponieważ była pierwszym źródłem
informacji o różnych imprezach organizowanych

przez organizacje hitlerowskie. Jak pamiętam to pod ~~moim~~ ^{Koniec} grudnia 1941 r. nasza grupa znana często też zastępem podwózkowym „Sosna” (8-9) osób. Złożyła przyzwoicie marcejskie w Rybniku koło Bydgoszczy w obecności ckm. hm Mrozinińskiego Bernarda ps. „Pius”. Decyzją hm Hichtowskiego zastęp podwózkowy „Sosna” został rozdzielony na zastępy: starszy „Szyzka” i zastęp młodzieży „Sosna”. Realizację w/w decyzji powierzone Dm. Franciszkowi Lucharskiemu ps. „Bromo”, co też uczynił a jednocześnie został wyznaczony jako łącznik między zastępami.

Ja wróciłem w skład zastępu „Szyzka” podlegającemu bezpośrednio hm. Hichtowskiemu Kazimierzowi.

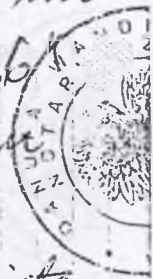
Natomiast przysięgę konspiracyjną w Szarych Szeregach złożyłem osobistnie na ręce hm Bernarda Mrozinińskiego ps. „Pius” ^{Włodarka Cześnik ps. Józef otrzymany ps. Klon} co było to się o ile pamiętam pod koniec 1941 r. Od 1.4.1943 r. wstąpiłem w szeregi zawodowców jako uczeń ślusarski (tylko ten zawód był dostępny dla Polaków) w niemieckiej Firmie Sygmaton Kolejowyh FC „FIBRANDT” w Bydgoszczy. W tym okresie musiałem uczęszczać do niemieckiej szkoły zawodowej. W tym samym czasie w dalszym ciągu trwała moja praca konspiracyjna w zastępie „Szyzka”. Zadania nasze polegały na zbieraniu informacji ^{Tam 2} gonię każdej z nas prawem jak również sabotaży w tych niemieckich firmach. Jak pamiętam to w moim zastępie był Dm Dawid (z imienia żył) naszukał mi pamiętam oraz Dm Redberski Henryk.

ps. „Cycek” z którym miałem ciągły kontakt. Reclarski w tym okresie pracował w niemieckiej Firmie „Blumwe” jako robotnik Oellerwi. Rozkazy strogiej roboty na okupancie otrzymywałam Karichy z nas osobno. Ta działalność trwała do wyzwolenia Miasta Bydgoszczy. Po wyzwoleniu pracowałem zgodnie z zawartą umową dalej jako cieśla ślusarski i kowal w szkole zawodowej w czerwcu 1946r. w tym samym roku kowal w 7 klasowej szkole powzecznej na Kutscheli w Niezborowo, dnia 8.11.1946 zdałem egzamin cieladniczy w zawrodkie ślusarskiej — pracując dalej w tej samej Fabryce już jako narzędnik. Od dnia 3.9.1947r. uczęszczałem do Wieznowożo Liceum Przemysłu Metalowego w Bydgoszczy. Również po wyzwoleniu nasze pierwsze spotkanie byłego zastępcy w wyzwolonym mieście odbyło się przy ul. Gdańskiej (w byłym niemieckim teatrze). Tam spotkałem Franciszka Kucharskiego który już należał do drużyny harcerskiej Nr. 16 (Zeglarska) — była to starym drużyna braci Bigoniskich. Nadmieniam że już wówczas mimo młodego wieku Dh. Kucharski wykazywał dużą niechęć do tworzonego się w Polsce systemu polityczno — gospodarczego. Pragnę nadmienić że zgodnie z rozkazem nie wolno nam było po wyzwoleniu ujawniać naszej konspiracyjnej działalności. Pamiętaj jednak że w czasie pochodu Świąta 3-go Maja w 1948r. został aresztowany Dh Franciszek Kucharski. Stwierdzam że po rozwiązaniu

narcestrwa z ideologią Baden Powella. dalszego
 ukończenie w czerwonym narcestrwie nie podjętem.
 W dniu 12.06.50r. złożytem egzamin w Hiesro-
 rorym Liceum Głównym Metalowego uzyskując
 dyplom Technika-Mechanika. W tym samym
 roku otrzymałem informację że w Garwolinie K/W-w
 jest organizowany Kurs Stuzynowych Konspiracyj
 z prośbą o skontaktowanie się z Franciszkiem
 Kucharskim który był pracownikiem ("Spółem")
 a jednocześnie był członkiem podziemnej organizacji
 Chorożwi Pomorskiej, na co wyraziłem zgodę
 i powiadomiłem Fr. Kucharskiego o chęci uczestnictwa
 który ukończył Komendantem tego zorganizowanego
 szkoleniowego był p.por. Laszłoba. Wszyscy uczestnicy
 tego kursu złożyli mi przysięgę narcerską a każdy
 z osobna na ręce kpt hm Marynarki Wojennej
 Józefa Stefanka i hm Cyrusa który przykuli mi
 do dalszej działalności konspiracyjnej ps. "Dz. 6"
 Moja przysięga polegała na tym że pod żadnym
 pozorem nie ujawnię swej dalszej działalności
 konspiracyjnej która trwała w ukryciu. Pamiętaj
 że na w/w kursie funkcję administracyjną pełnił
 Dh. Fr. Kucharski. Główną tematykę wykładów była
 nauka o formach zbierania informacji o wrogach
 Polski i dostarczanie wszystkich spostrzeżeń swoim
 zaufanym narcestrzom. Ja osobiscie dostarczałem
 informacje Dh. Reolbarskiemu Jeremu ps. "Cycek"

Na kursie w Gornolimie jak sobie przypominam
i Dn. Redlarshiego ferrego, Dn. Piotka Zygmunt
oraz wielu innych bliskich mojemu sercu
marcezy. Wykwalowacami na kursie byli kpt km.
Jozef Stefanek oraz km Gwize, natomiast kape-
lanem byl ks. Czurylo z Lakopancego. Od dnia
23.4.1951r zostalem wcielony do czynnej sluzby
wojskowej - a styczniu 1953r zostalem przeniesiony
do rezerwy. Od 11.02.1953r dalej podjeciem pracy
w Pomorskich Zakladach Budowy Maszyn w dziale
inwestycji w charakterze inspektora nadzoru Maszyn
i maszyn. Dnia 1.09.1954r rozpoczalem studia w
Wiszniowej Szkole Inzynierskiej w Bydgoszczy Od 1.12.54r
rozpoczalem prace w Bydgoskiej Fabryce Opakowan Pla-
stycznych gdzie do dnia 1.10.1964r zajmowalem na-
stujace stanowiska: inwestor; kier. Narzutem Rem. Nartogdy;
kier. oddzialu produkcyjnego; kier. Produkcji. Dnia 10.1.1959r
mystalem dyplom Inzyniera-Mechanika. W latach
1954 - 62r pracowalem spolecnie w zakladowym kole sporto-
wym TKKF jako czynny zawodnik i jako przewodniczacy tego
kolea. Z dniem 1.10.1964r pracowalem w Bydgoskich Zakladach
Metalowych Przem. Ter. w dziale technicznym. Natomiast
od 1.4.1974r po reorganizacji Przemyslu Terenowego
zostalem przekazany tuznie z Przedsiwiotstwem
do Fabryk Akcesoriow Melonowych w Chelmnie Zakl. Nr 2
w Bydgoszczy. 6.09.1953r wstapiem w zwiazek matzelniski
w Koscielcu pod nazwa "Serca Pana Jezusa"

z Bydgoszczy z Krystyną Kubeja. Mamy dwoje dzieci.
 Moja działalność konspiracyjna trwała do końca 1978r.
 Zakonieczanie tej działalności odbyło się w grudniu
 1978r. w Brocie k/Bydgoszczy na którym nakaz
 Komendanta hm. Haeława Tucińskiego odezwał pod hm
 Franciszek Kucharski. Z dniem 1.9.1978r. pracowałem
 w Hcj. Usługowej Spół. Pracy Usług Hielobranżowych w Bydgosz.
 w dziale technicznym. Dnia 1.4.1982r. przeszedłem na
 emeryturę.

Henryk Kowalkowski
 Henryk Kowalkowski

Ja, Anna Nietresta asesor notarialny - zastępca notariusza
 Danuty Wandruk prowadzącego Kancelarię Notarialną w Bydgoszczy
 przy ulicy Magdzińskiego pod numerem 14 poświadczam, iż powyższy
 podpis złożył osobiście w mojej obecności:

Henryk Kazimierz Kowalkowski, syn Jana i Apolonii, dowód
 osobisty serii DB numer 7361565, zamieszkały w Bydgoszczy
 przy ulicy Smukalskiej pod numerem 239.

Pobrano: na podstawie §13 rozporządzenia Min. Spraw. z dnia 12
 kwietnia 1991 roku w sprawie taksy notarialnej /Dz. U. Nr 33
 poz. 146 ze zm./ wynagrodzenie w kwocie 20,- zł /^{dziesięć} /~~trzydzieści~~
 złotych/.

Ponadto nie pobrano podatku od towarów i usług VAT, albowiem
 zgodnie z rozporządzeniem Min. Fin. z dnia 21 grudnia 1995 rok
 /Dz. U. Nr 154, poz. 797/ czynność niniejsza objęta jest
 zwolnieniem z tego podatku.

Repertorium A Nr 6812/97

Bydgoszcz, dnia 29 lipca 1997 roku
 omów.: w klauzuli zakr. "30" i "trzydzieści", nadp. "10", "dziesięć".

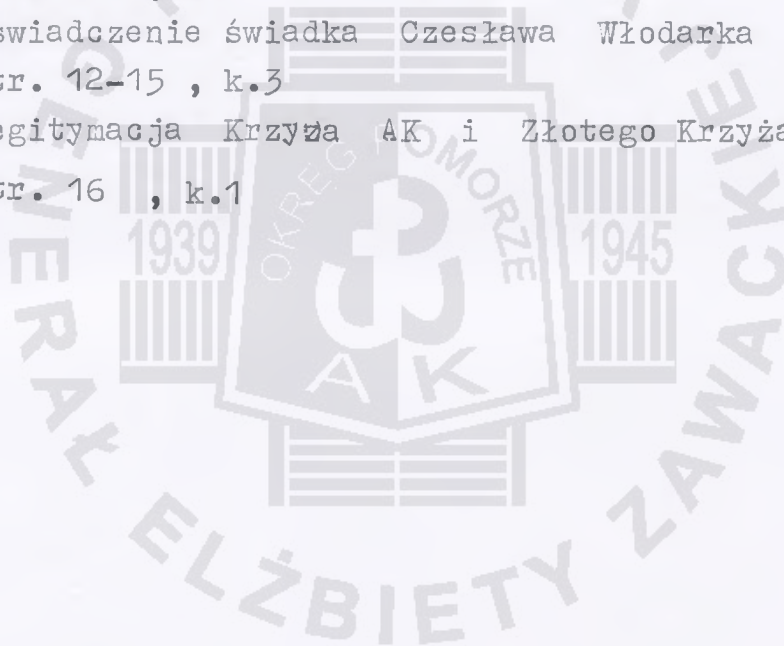
Asesor Notarialny
 Anna Nietresta
 Anna Nietresta

Za zgodność z oryginałem

Krajowy Związek Weteranów Walk
 1939-1989
 o Polskę Wolną i Sprawiedliwą
 V-ce Prezesa Zarządu Krajowego
[Signature]
 Anna Nietresta

- I/2 D O K U M E N T Y - kserokopie - *Kowalkowski Jan*
- oświadczenie świadka Bernarda Mrozińskiego z 10.X.1992 str. 1-2 , k.1
 - Ankieta Weterana Henryka Kowalkowskiego str. 3-4 ,k.1
 - oświadczenie świadka Franciszka Kucharskiego z 4 ^{1997r} VIII ✓ str.5-7 ,k.2
 - oświadczenie świadka Jana Knapika z 25 XI 1997 r. str. 8-10,k.2
 - Rekomendacja Krajowego Związku Weteranów udzielona Henrykowi Kowalkowskiemu z dnia 2 XII 1998r str. 11- ,k.1
 - oświadczenie świadka Czesława Włodarka z 15 III 1993r str. 12-15 , k.3
 - legitymacja Krzyża AK i Złotego Krzyża Zasługi str. 16 , k.1

II 211

Mrozinski Bernard ps. Prus Bydgoszcz dnia 10.10.1992r
85-120 Bydgoszcz

imię, nazwisko, pseudonim i adres
deklarującego oświadczenia
(dla mężatek nazwisko panieńskie)

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. - od - do)
W dniu 25.04.1940r zostałem zaprzysiężony pod ps. Prus przez delegata Zarz.
Główn. ZHP-AK por. hm. Porozynskiego a od 5.05.1940r zostałem przez niego
mianowany Komendantem Okr. Bydgoskiego ZHP-AK-Szare Szeregi i pełniłem tę
funkcję aż do 20.01.1945r.
świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przez mnie faktów, legitymujący (a) się

dowodem osobistym (innym dokumentem), seria i numer TK. 7663867.

wystawnionym dnia przez KMMO Bydgoszcz w dniu 8.10.1964r.

oświadczam, że Ob. Kowalkowski Henryk syn ~~rodzaj~~ Jana
urodz. dnia 4 marca 1929r. w Bydgoszczy

jest mi znany (a) osobiście jako uczestnik (czka) - wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę
obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (cą) oświadczenie

(a) czasokres od - do) We wrześniu 1941r zostałem oddelegowany z garnizonu
bydgoskiego AK do zorganizowania drużyny harcerskiej z pozostałych jeszcze
w Bydgoszczy zaufanych harcerzy. Po spenetrowaniu środowiska harcerskiego
w ciągu dwóch miesięcy wybrałem dziesięciu. W tej dziesiątce był Kowalkowski
Henryk, Redlański Jerzy, Kucharski Franciszek, Tysarczyk Leon i Wolny Zygfryd
pozostałych już sobie nie przypominam. Kowalkowski Henryk ps. Kasztan-Klon
swą prace konspiracyjną w Szarych Szeregach AK pełnił od 8.12.1942r do
23.01.1945r.

Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonimy (y) Kasztan - Klon

stopień wojskowy Szeregowy pełnił funkcję łącznik - obserwator
oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaje,

miejscowości, czasokresy itp.) Na początku grudnia 1942r po uprzednim przeszkoleniu w celach konspiracyjnych, cała drużyna została zaprzysiężona w dniu
8.12.1942r i przydzielona do grupy wiekowej "Włazła" /młodzież od 12-16
lat/Szare Szeregi AK przy garnizonie bydgoskim AK. Drużyna ta od września
1943r została skierowana do inspektoratu bydgoskiego AK i otrzymała nowy
przydział konspiracyjny pod kryptonimem "Szyszki". Po tej przysiędze Henryk
Kowalkowski otrzymał pseudonim "Kasztan". Po tej przysiędze cała drużyna
otrzymała swoje pierwsze zadanie - penetracje podmiejskie lasy, gdzie Niemcy
rozpoczęli budować bunkry leśne i magazynować wszelkiego rodzaju broń
i amunicję. Zdobyte wiadomości i wykonane szkice, przekazywali mi, a ja z
kolei przekazywałem do wywiadu wojskowego w garnizonie AK a później do
do inspektoratu bydgoskiego AK. W październiku 1943r zwrócił się do mnie
kolega Włodarek Czesław ps. Józef, który pełnił już funkcję konspiracyjną
dowódcy ochrony oficerów Sztabu Okręgu Pomorskiego AK, abym mu odstąpił
całą drużynę do jego dyspozycji. Motywując tym, że dotychczasowych obser-
watorów żołnierzy AK pełnoletnich i watskolonych musiał oddać do dyspo-
zycji dowódcy inspektoratu AK ppor. Szatkowskiemu ps. Wiesław. Na polecenie
tego dowódcy przekazałem koleźce Włodarkowi ps. Józef całą drużynę w mie-
siącu listopadzie 1943r ale zastrzegłem sobie z nim współpracę. On z kolei
przeszkolił ich wg. własnego programu i powtórnie odebrał od nich przysię-
gę, oraz nadał im nowe pseudonimy, między innymi Kowalkowski Henryk otrzy-
mał drugi ps. Klon. Teraz otrzymał on i cała drużyna nowe zadanie konspi-
racyjne. Ich praca konspiracyjna polegała na obserwowaniu /pełnili dyżury/
siedem punktów kontaktowych, gdzie stale przebywali oficerowie Sztabu Okr.
Pomorskiego AK i odbywały się narady konspiracyjne. A wszelkie zauważone
nieprawidłowości, które by stwarzały niebezpieczeństwo dla obradujących
oficerów natychmiast zawiadomić łącznika harcerza Kucharskiego ps. Kormo-
ran, ten z kolei zawiadamiał punkt kontaktowy, gdzie dyżurował stale żoł-
nierz AK Koziński Jan ps. Cichy do jego zadan należało też kontrolowanie
dyżurujących harcerzy. Muszę przyznać, że praca konspiracyjna Kowalkowskie-
go Henryka ps. Kasztan - Klon jak i pozostałych harcerzy była bardzo waż-
na, odpowiedzialna i niebezpieczna, bo w każdej w chwili w czasie pełnie-
nia dyżuru mogli być zdekonspirowani, ponieważ Gestapo miało na terenie
Bydgoszczy bardzo dużo konfidentów. Swą prace konspiracyjną w Szarych Sz-
regach - AK zakończył Kowalkowski Henryk ps. Kasztan-Klon w dniu 23 sty-
cznia 1945r.

Wyżej wymieniony był represjonowany (a): wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasokres, organy represjonujące (nazwę), z jakich powodów itp. Kowalkowski Henryk ps. Kasztan - Klon po wkroczeniu wojsk radzieckich w dniu 23.01.1945r nie ujawnił swej działalności konspiracyjnej w Szarych Szeregach-AK, ponieważ obawiał się aresztowania. W sierpniu 1945r tak został aresztowany przez WUBP w Bydgoszczy - był podejrzany o kolportaż ulotek propagandowych przeciw drugiej okupacji Polski. Po 14 dniach został zwolniony pod warunkiem meldowania się raz w tygodniu. Po kilku tygodniach w obawie przed ponownym aresztowaniem wyjechał na Ziemię Odzyskane - stracił z nim kontakt.

Jeśli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, wpisać numer legitymacji członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo Swiat.Związek Żołnierzy Armii Krajowej nr.leg.046316 wyd.dnia 10.09.1991r przez Zarząd Okręgu Bydgoszcz

Czy świadek posiada uprawnienia kombatanckie: podać kiedy i przez kogo przyznano, nr legitymacji, (zaświadczenia), datę wydania Związek Bojowników o Wolność i Demokrację Zarząd Wojewódzki w Bydgoszczy nr.0816082 wyd.dnia 29.11.1989r

Potrądzony działalności konspiracyjnej świadka ps. Mrozińskiego, Desuadał, ps. "Pud" jako Komendanta Okręgu "Bydgoskiego I.W.Z. - A.K. Szare Szeregi" w inspektoracie Bydgoskim, Pomorskiego Okręgu Armii Krajowej od 05. 1940 r. do 20.01.1945 r.

B. Mroziński
Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej OKRĘG BYDGOSZCZ 85-066 ul. Konarskiego 3 Tel. 22-11-03 Konto w PKO I Oddział w Bydgoszczy nr 10201462-58883-270-1 Sekretariat Okręgu 42. *M. Kuc* Bożena Maciejewska

Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej OKRĘG BYDGOSZCZ Komisja ds. Członkostwa i Weryfikacji Sekretarz

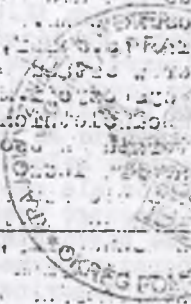
Paula
Sabina Pawlak

powiadam wiarygodność przesłania świadka Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej OKRĘG BYDGOSZCZ 85-066 ul. Konarskiego 3 Tel. 22-11-03 Konto w PKO I Oddział w Bydgoszczy nr 10201462-58883-270-1 Sekretariat Okręgu 42. *M. Kuc* Bożena Maciejewska

Sekretariat Okręgu 42. *M. Kuc* Bożena Maciejewska ploczyn organizacji kombatanckiej, imię i nazwisko, funkcja

Bydgoszcz, 10.10.1992 r.

numeracja, data Krajowy Związek Walk o Polskę i Wolność i Sprawiedliwość Zarząd Okręgu Pomorskiego 85-950 Bydgoszcz ul. Jagiellońska 6 Koreesp.: skr. poczty nr 57

Ze zgodności z oryginałem

Krajowy Związek Weteranów Walk 1939-1945 o Polskę i Wolność i Sprawiedliwość V-ce Prezes Grzegorz Francuski

Grzegorz Francuski

KRAJOWY ZWIĄZEK WETERANÓW WALK 1939-1989

O POLSKĘ WOLNĄ I SPRAWIEDLIWĄ

ZARZĄD GŁÓWNY W WARSZAWIE

Adresy dla korespondencji:
02-511 Warszawa, ul. Belgijska 14/14
oraz

02-001 WARSZAWA AL. JERUZOLIMSKIE 91

KOMISJA HISTORYCZNA

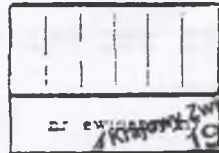
Wymogi warunkujące uzyskanie tytułu „Weterana Rucnu Niepodległościowego”:

— wiek co najmniej 80 lat

— co najmniej 1 rok działalności niepodległościowej lub posiadanie inwalidztwa wojennego.

ANKIETA WETERANA

1 OSÓB REPRESJONOWANYCH
od 1939 do 1989 r. z walki
o POLSKĘ WOLNĄ I SPRAWIEDLIWĄ

Krajowy Związek Weteranów Walk
1939-1989
o Polskę Wolną i Sprawiedliwą
Zarząd Okręgu Pomorskiego
85-950 Bydgoszcz
ul. Jagiellońska 6
Koresp.: skr. poczt. nr 87

- Nazwisko KOWALKOWSKI
- Imię (imiona) Henryk Kazimierz
- Poprzednie nazwiska, imiona oraz pseudo-
nimy "Kasztan", "Dąb", "Klon"
- Imiona i nazwisko rodzowe rodziców Jan Kowalkowski
matka Apolonia z d. Barcikowska
- Data i miejsce urodzenia 4 marca 1929 r. Bydgoszcz
(miejscowość — gmina — województwo)
- Wykształcenie Wyższe
- Zawód wyuczony mechanik
Zawód wykonywany emeryt
kapral
- Stopień wojskowy _____
- Posiadany dokument tożsamości Dow. Osob. DB 7361565
7361565 seria Urząd Miasta w Bydgoszczy
nr _____ wydany przez _____
- Dokumenty stwierdzające udział w walce z okupantami w latach 1939 - 1989
o Polskę Wolną i Sprawiedliwą

Oświadczenie świadków ; Jerzy Redlarski zam. Bydgoszcz ul.

Dworska 51-22 / Franciszek Kucharski zam. Bydgoszcz ul. Długa 76/

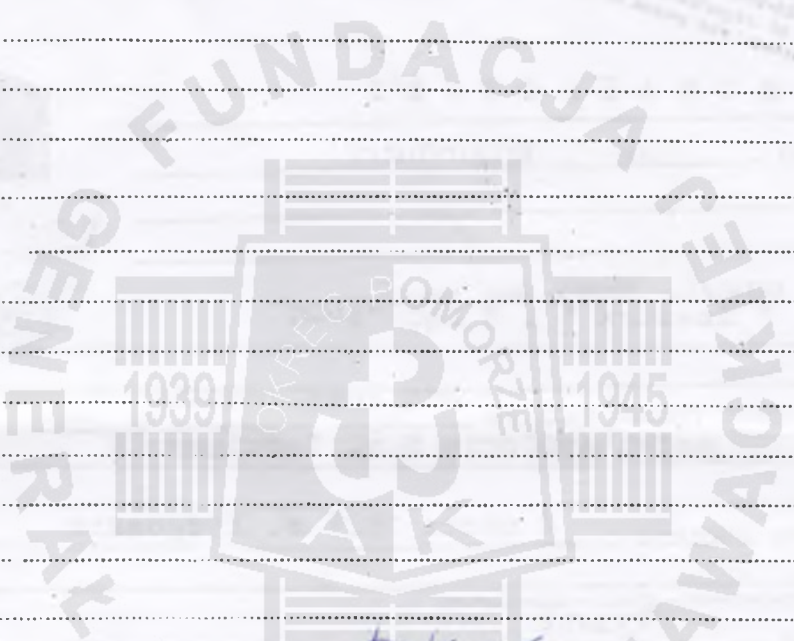
2) Mrozowski Betnrad ps. Plus
85-120 Bydg. ul. Nowodwórka 40/5

3) Młodanek Caesary ps. Józef
85-800 Bydg. ul. Betoniarny 1/11

4) Knapik Jan ps. W. Potocki
85-132 Bydg. -4- M. B. 4.
ul. Ugony 27c/19

11. Okresy, rodzaje i opis działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich, wymienić formacje, ugrupowanie, jednostkę, pobyt i przyczyny uwięzienia w obozach koncentracyjnych, jenieckich, łagrach itp., z podaniem miejsca, pseudonimów, stopni, funkcji itp. (od — do) za działalność kombatancką, polityczną lub z innych powodów, kiedy, gdzie przez kogo był karany (represjonowany) po wojnie. Działalność powojenna:

Od 1941 r. do listopada 1943 r. zastęp konspiracyjny " Sosna " ZHP.
Od grudnia 1943 r. do 1945 r. zastęp "Szyszka" -Szare Szeregi "- AK ps. " Kasztan " - zastęp konspiracyjno-dywersyjny .
Od 1950 r. do 1978 r. konspiracja niepodległościowa ZHP ps. "Dąb "

12. Posiadane odznaczenia (kto i kiedy nadał) tak nie
1) Krzyż Armii Krajowej Nr. 3-99-395 5 Prezydent
2) Loty Krzyż Zasługi Nr. 121-99-1035 RP

W razie braku miejsca opis działalności kombatanckiej podać na oddzielnej kartce.

Załączniki: szczegółowy opis znajduje się w życiorysie .

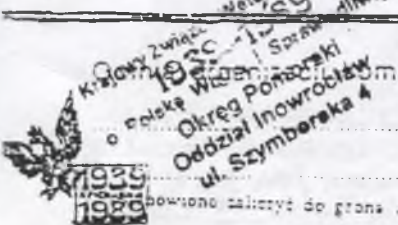
- 1. Życiorys
- 2. Dokumenty potwierdzające okoliczności wymienione
- 3. Dwie fotografie o wymiarach 3 x 4 cm
- 4.

[Handwritten Signature]

(wiarygodność danych stwierdzam własnoręcznym podpisem)

Data 5. sierpnia 1994

Za zgodność z oryginałem

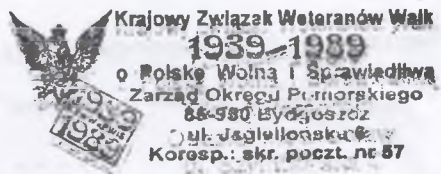

Krajowy Związek Weteranów Walk
o Polską Wolną i Sprawiedliwą
V-cz. Prezes Okręgu Pomorskiego
[Handwritten Signature]
Komisja Historyczna Związku

powinno zaliczyć do grona „Weteranów Rzeczy Niepodległościowej”

I/12/5

Franciszek KUCHARSKI Bydgoszcz dnia 4. sierpień 19 97r.
ul. Długa 76 mia skrytka poczt. nr. 57

imię, nazwisko, pseudonim i adres składającego oświadczenie (dla mężatek nazwisko panińskie)

ps. Brzoza Z.H.P. ; ps. Kormoran- Szare Szeregi A.K.
ps. Zawisza & konspiracja Z.H.Ps
Polska Tajna Organizacja "Związek Białej Tarczy"

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, uczestnik (czka) — (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. — od — do) Od czerwca 1941r. — 1943r. — zastęp "Sosna" Z.H.P. Od 1943 — 1945 — łącznik zastępu "Sosna" i "Szyszka". Od listopada 1943 — 15 stycznia 1945 — członek drużyny obserwacyjno-wywaladkowej "Szare - Szeregi" — Inspektoratu Bydgoskiej Armii Krajowej. 1949-1979 — członek podziemnej Komendy Chorągwi Pomorskiej "Polska Tajna Organizacja — Związek Białej Tarczy".
świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przez siebie faktów, legitymujący (a) się

dowodem osobistym (innym dokumentem), seria i numer .DB.6614016
wystawnionym dnia przez 16 sierpnia 1990 — Prezydenta M. Bydgoszczy

oświadczam, że Ob. Henryk K O W A L K O W S K I syn (córka) Jana
urudz. dnia 4 marca 1929r w Bydgoszczy

jest mi znany (a) osobiście jako uczestnik (czka) — wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (cą) oświadczenie i czasokres od — do) oświadczenie w załączeniu

Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonimy (y) konspiracyjna działalność harcerska "Kasztan" — "Dąb" — ps. Kłau
stopień wojskowy kapral pełnił funkcję czł. zast. konspiracyjno-dywerysji
oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasookresy itp.) — oświadczenie w załączeniu

I/2/6

Wyżej wymieniony był represjonowany (a): wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasokres, organy represjonujące (nazwę), z jakich powodów itp. nie karany, nie ujawniony

Jeśli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, wpisać numer legitymacji członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo SZŻAK Nr.leg.057061- dn.9.12.93, AK.Okr.Pomorsk Zarz.Gl. W-wa. Urząd d/s Kombatantów i Osób Represjonowanych Nr.4826/8 -dn.6.10.9 z dnia 6.08.93r

Jeśli świadek posiada uprawnienia kombatanckie; podać kiedy i przez kogo przyznane, nr legitymacji, zaświadczenia), datę wydania tak - Urząd d/s Kombatantów i Osób Represjonowanych Nr.449465/0132305 z dnia 16.08.1993r.

reperionum A nr 6955- 199 7

Ja nizej podpisana notariusz Małgorzata Steppa prowadząca Kancelarie Notarialną w Inowrocławiu przy ulicy Studziennej 12/14 poświadczam że:

1) Kucharski Franciszek, syn Stefana i Rozalii, legitymujący(a) się dow.osob.DB5514016, zamw. Bydgoszczy ul. Długa 70(1a).

niniejszy dokument wobec notariusza uznał za własnoręczny. własnoręczny podpis

wynagrodzenie notarialne z § 13 rozp. Min.Spr. z dnia 12 kwietnia 1991r w sprawie taksy not.(Dz.U.nr 33 poz.146)

w kwocie 10,00zł,

opłatę skarbową -----

podatku VAT nie pobrano na post.roz. Min.Fin. z dnia 21 grudnia 1995r. (Dz.U. nr 154,poz.797).

Inowrocław, dnia 13.08.1997 roku. NOTARIUSZ

Krajowy Związek Weteranów Walk 1939-1989 o Polskę Wolną i Sprawiedliwą Okręg Pomorski Oddział w Inowrocławiu ul. Szymborska 4

potwierdzam wiarygodność podpisu świadka

Krajowy Związek Weteranów Walk 1939-1989 o Polskę Wolną i Sprawiedliwą Okręg Pomorski

Krajowy Związek Weteranów Walk 1939-1989 o Polskę Wolną i Sprawiedliwą V-ce Prezes Okręgu Pomorskiego

pieczęć organizacji kombatanckiej, imię i nazwisko, funkcja

Za zgodność z oryginałem

ści. czasokres, organ,

2/2/7

Z a ł ą c z n i k
d o o s w i a d c z e n i a s w i a d k a .

Jako harcerz od połowy 1941r do Listopada 1943r należałem do konspiracyjnego zastępu "SOSNA" ZHP. W grudniu 1941r w Rynkowie koło Bydgoszczy w obecności hm Bernarda Mrozińskiego ps."Prus" i km Kazimierza Wichtowskiego złożyliśmy przyrzeczenie harcerskie. Niezależnie od tego w tym samym czasie złożyliśmy każdy z osobna dodatkową przysięgę konspiracyjną na ręce hm Mrozińskiego. Po tej przysiędze Dh Henryk Kowalkowski otrzymał ps."Kasztan" pod którym działał pod dowództwem hm Wichtowskiego do roku 1945. W grudniu 1943r na polecenie hm Wichtowskiego otrzymałem polecenie rozpołowienia zastępu "Sosna" na dwa odrębne zastępy młodszy "Sosna" starszy "Szyszka". Ja otrzymałem dodatkowe zadanie bycia łącznikiem między tymi zastępami.

Dh Henryk Kowalkowski ps,"Kasztan" został wyznaczony do prac konspiracyjno - dywersyjnych w zastępie "Szyszka" pod bezpośrednim dowództwem hm Wichtowskiego. Działalność konspiracyjno-dywersyjną Dh H.Kowalkowskiego ps."Kasztan" oceniam jako bardzo ofiarną i gorliwą w zwalczaniu wroga hitlerowskiego. Wg. oceny hm Wichtowskiego i hm Bernarda Mrozińskiego ps."Prus" Dh. Henryk Kowalkowski ps."Kasztan" swoją pracą godnie przysłużył się w walce o słuszną sprawę powstania Suwerennej Polski Rzeczypospolitej.

Po wyzwoleniu ponowny kontakt nastąpił w 16 BDH- żeglarskiej, która trwała do 1948r. Od 1949 - 1979 byłem członkiem Podziemnej Pomorskiej Chorągwi ZHP oraz członkiem Polskiej Tajnej Organizacji - Związek Białe Tarczy. Z polecenia hm Wichtowskiego zgłosił się do mnie Dh H.Kowalkowski ps."Kasztan" o wzięcie udziału w tygodniowym kursie drużynowych konspiracyjnych. Ma się odbyć w Garwolinie. Znając jeszcze z okresu okupacyjnego Dh H.Kowalkowskiego poinformowałem, że skoro taki kurs dojdzie do skutku zostanie zawiadomiony. W 1950r w okresie letnim w/w kurs odbył się i w/w H.Kowalkowski powyższe szkolenie ukończył i otrzymał po przysiędze nowy ps."Dąb". Stwierdzam, że pod tym pseudonimem pracował w konspiracji do 1978r tj. do chwili otrzymania rozkazu o likwidacji podziemnej Chorągwi Pomorskiej.

sk
c
30

Za zgodność z oryginałem

Krajowy Związek Weteranów Walk
1939-1989
o Polską Wolność i Sprawiedliwość
V-ca Prezes Okręgu Pomorskiego
inż. Zygmunt Płotk...

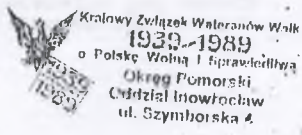
H. Kasztan

I/2/8

KNAPIK JAN
ps. W. Dołocki
ps. "MAŁY"
ul. Ugory 27 c/19
85-132 Bydgoszcz

Bydgoszcz

dnia 25. listopada 1997 r.

OSWIADCZENIE ŚWIADKA

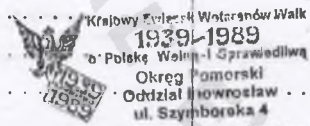
Ja, uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. - od - do) Komendant. IV - Oddziału. Polskiej Tajnej Organizacji "Związek Białej Tarczy" od 1949 r. do 1956 r. Zastępcy II-go Ogniwa Konspiracyjnej Niepodległościowej Podziemnej Chorągwi Pomorskiej od 1949 r. do 1956 r. ~~od 1960 r. do 1978 r. zastępcy XI-go Ogniwa Podziemnej Chorągwi ZHP~~
Oświadczam, że powyższe podanych niżej przez mnie faktów, legitymujący (a) się

dowodem osobistym (inym dokumentem), seria i numer AB 9258018
Prezydent Miasta Bydgoszcz

wystawionym dnia przez
oświadczam, że Ob. HENRYK KOWALKOWSKI syn (córka) Jana
urodz. dnia 4 marca 1929 r. w Bydgoszczy

jest mi znany (a) osobiście jako uczestnik (czka) - wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (cą) oświadczenie
W 1948 r. należałem do 16-tej Drużyny Harcerskiej Żegl. im. Gen. Zaruskiego Drużynowym był hm. Bi. Bigoński, Henryk Kowalkowski był także jej członkiem. Z początkiem 1949 r. nastąpiło rozwiązanie w/w Drużyny i cały sprzęt wioślarski i żeglarski został skonfiskowany. 16-ta Drużyna Żeglarska w Bydgoszczy była jedną z najlepszych Drużyn i jednocześnie najstarszych drużyn - o podłożu patriotycznym w Bydgoszcz. To chwalebne rozwiązanie i odebranie sprzętu i szalasy przystąpił żegl./ przez władze komunistyczne doprowadziło do zaostrożenia i jednocześnie nastąpił bunt harcerzy przeciwko władzom komunistycznym. Henryk Kowalkowski namówił mnie do konspiracyjnego Harcerstwa na co wyraziłem zgodę. W maju 1949 r. złożyłem przysięgę konspiracyjną - niepodległościową Zsh.P. otrzymując przydział jako zastępcy II-go Ogniwa Podziemnej Komórki Dewersyjno - szpiegowskiej przy Podziemnej Chorągwi Pomorskiej. otrzymując po przysiędze ps. "MAŁY" (dalszą działalność opisuję w załączniku)

Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonimy (y) ps. "KASZTAN" ps. "KŁON"
Ps. "DAB"
stopień wojskowy Kpral pełnił funkcję łącznik - członek
oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasokresy itp.)
(dalszą działalność opisuję w załączniku)

KZWP WIS 1939-1989
Okręg Pomorski
Oddział Inowrocław
Inż. Zygmunta Piotka

KZWP WIS 1939-1989
Okręg Pomorski
Oddział Inowrocław
Włodzisław Duch

Za zgodność z oryginałem

Krajowy Związek Weteranów Walk o Polskę
1939-1989
V-ce
Inż. Zygmunta Piotka

I/12/9

Wyżej wymieniony był represjonowany (a): wymienić jej rodzaj, miejscowości, czasokres, organ represjonujące (nazwę), z jakich powodów itp. nie został zdekonspirowany przez Organ UB tylko dla tego że całe wykaz jej członków Organ UB nie wykryły a aresztowani częściowo dowódcy nie zdradzili.

Jeśli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, wpisać numer legitymacji członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo Związek Więźniów Politycznych okresu Stalinowskiego - współzałożyciel tej Organizacji od 1991 r. i jestem członkiem tej Organizacji do dnia dzisiejszego.

- Krajowy Związek Weteranów WAİK 1939-1989 o Polskę i Wolność i Sprawiedli (zaświadczenia), datę wydania " TAK "

Unząd d/s Kombatantów i Osób Represjonowanych
Warszawa Nr. Leg. W/739/91 z dnia 7. 06. 1991 r.

Jan Knapik
Własnoręczny podpis

potwierdzam wiarygodność podpisu świadka

placę organizację kombatancką, imię i nazwisko, funkcja

Repertorium A numer 1870 / 1997

Ja, Gabriela Wojciechowska notariusz prowadząca Kancelarię Notarialną w Bydgoszczy przy ulicy Piotra Skargi pod nr 3 p o s w i a d c z a m, że powyższy podpis złożył przede mną, w tej Kancelarii, własnoręcznie Jan Knapik, syn Andrzeja i Janiny, zamieszkały w Bydgoszczy przy ulicy Ugory pod numerem 27c/19, którego tożsamość notariusz ustaliła na podstawie okazanego dowodu osobistego serii AB numer 9258018.

Notariusz pobrała na podstawie § 13 rozp. Min.Sprawiedl. z dnia 12 kwietnia 1991 roku w sprawie taksy notarialnej (Dz.U. nr 33, poz.146 z późn. zmianami) kwotę 2,- (dwa) złote.

Notariusz nie pobrała podatku Vat na podstawie § 74 rozp. Min. Fin. z dnia 21 grudnia 1995 roku w sprawie wykonania przepisów ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz.U. nr 154, poz.797).

Bydgoszcz, dnia 04 grudnia 1997 roku

Gabriela Wojciechowska
NOTARIUSZ

Ra
de
pr
sz
dó
Ch
ne
Ko
Ta
zd
He
dc
oi
w
Dz
ar
rób
ca
Za
Pc
k
Ck
Wi
pr
p
ko
w
c.
N:
co
Jo
te
n:
b:
C:
D:
P:
z

I/2/10

organ
dale
towo

Krajowy Związek Weteranów Walk
1939-1989
o Polskę Wolną i Sprawiedliwą
Okręg Pomorski
Oddział Inowrocław
ul. Szymborska 4

Z A Ł A C Z N I K

macji
u
em
edn
macji

Reporty które dostarczałem Henrykowi Kowalkowskiemu o wykonanej robotoci dewersyjno sabotażowej nie są mi znane komu je dostarczał. Jedno jest prawdziwe że na procesie przed Sadem Wojskowym w Bydgoszczy gdy byłem sądzony nie było żadnych zarzutów z tej dziedziny. Wierzyłem swoim dowódcą - że tej działalności konspiracyjnej w ramach Podziemnej Chorągwi Pomorskiej Z.H.P. nie porusza. Władze U.B. też tej konspiracyjnej działalności nie znały. Pragnę nadmienić że byłem jednocześnie Komendantem IV. Oddziału Polskiej Tajnej Organizacji "Związek Białej Tarczy" - Oraz Sędzią Sądu koleżeńkiego w/w organizacji. Za dokonanie zdrady jeden był rozkaz " śmierć "

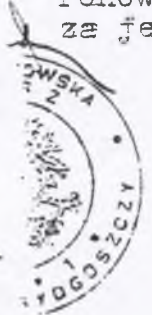
Henryk Kowalkowski w wyniku dobrej współpracy został wcielony w 1950 r. do Polskiej Tajnej Organizacji "Związek Białej Tarczy" i był jej bardzo operatywnym członkiem. Jego doświadczenie jeszcze z okresu okupacyjnego w ramach "Szarych Szeregów" było naszej organizacji bardzo potrzebne. Działalność HENRYKA KOWALKOWSKIEGO trwała do 1952r. do chwili jego aresztowania. Mimo że część dowódców Polskiej Tajnej Organizacji różnych Oddziałów na terenie Polski została przez U.B. aresztowana cała siadka naszej Organizacji nie wykryto.

Za działalność swę zostałem skazany na 12 lat więzienia z art. 86 Po wyjściu z więzienia pragnąłem dalej kontynuować tą walkę niepodległościową ale z względu na mój zły stan zdrowia Komenda Podziemnej Chorągwi Pomorskiej dopiero w 1960 r. a konkretnie hm. Kazimierz Wichtowski który mieszkał przy ul. Gdańskiej 99 w Bydgoszczy dał mi przydział na zastępowego II Ogniwa. Każde ogniwo składało się z pięciu harcerzy przeszkolonych i zaprzysiężonych do działalności konspiracyjno - dewersyjno sabotażowej. Pomimo że w roku 1952 w przeciągu 24 godzin zostało aresztowanych około 40 harcerzy z terenu całego obszaru Polski działalność walki z komunistami trwała nadal. Nas harcerzy niemartwiły te poważne wyroki ale zniszczenie tego co było strasznym złem dla naszego narodu - Komunizm.

Jestem świadom znając HENRYKA KOWALKOWSKIEGO syna Jana jak długo to są lata był i jest bardzo poważnie zaangażowany w sprawy niepodległ. nie mogłem jemu niczego złego uczynić ponieważ kiedy mnie aresztowano bym naraził całą Komendę i jej członków którzy pracowali w Podziemnej Chorągwi Pomorskiej Z.H.P.

Działalność konspiracyjna trwała do roku 1978 r. Ponownie powtarzam że Henryk Kowalkowski jest wielkim Polakiem-harcerzem za jego zasługi dla dobra Polski należy się najwyższe uznanie.

100%

Jan Smajda

Za zgodność z oryginałem

Krajowy Związek Weteranów Walk
1939-1989
o Polskę Wolną i Sprawiedliwą
V-ce Prezes Okręgu Pomorskiego
inż. Zdzisław Protha

KRAJOWY ZWIĄZEK WETERANÓW WALK
1939-1989

o POLSKĘ WOLNĄ I SPRAWIEDLIWĄ
Zarząd Główny w Warszawie
Adres dla korespondencji:
02-511 Warszawa, ul. Belgijska 14/14

J/2/11 3

Warszawa 1998.12.02.
(miejscowość, data)

L.dz.: 1201/12/98
(numer ewidencyjny)

P O N O W N A
REKOMENDACJA

wniosku o przyznanie uprawnień kombatanckich

Przez Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

korrekta rekomendacji z dn. 28.12.97. złożonej 30.12.97 r.
wniosku i załączonych dowodów w sprawie przyznania uprawnień przez Kie-
rownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, na podstawie przepisów ustawy
dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji
wojennych i okresu powojennego (Dz. U. nr 17, poz. 75) stwierdza się co następuje:

1. Wnioskodawca:

- a) Henryk KOWALKOŃSKI ur. dn. 04.03.1929 r. w Bydgoszczy
syn Jana Kowalkowskiego i Apolonii z Barcińskich
b) 85-565 Bydgoszcz, ul. Smukalska 239
c) (adres zamieszkania)

Osób Represjonowanych
2. 1998-12-04
PRZYJĘTO

2. Za udokumentowane i wiarygodne zostały następujące rodzaje działalności:

- a) staż od mies. XII.1942 do I.1945 tajny niepodległościowy
(kombatanckie) Oddział ZHP przy ZWZ/AK
staż od XII.1950 r. do I.1952 r. Polska Tajna Organizacja
"Związek Białej Tarczy" choć wg jej komendanta Jana Knapika
jej członkowie pozostawali w konspiracji antykomunistycznej do 1978 roku.
b) (zaliczanej do uprawnień kombatanckich)

Proponuje się zaliczyć staż wyszczególniony w p. 2, lit. a.
Zarówno bowiem Jan Knapik jak i Franciszek Kucharski posiadają
uprawnienia kombatanckie wystawione przez Urząd d/s. Kombatantów i Osób Represjonowanych. W dodatku Knapik był szefem.

3. Uzasadnienie rekomendacji: Postkomunistyczny Związek Harcerstwa Polskiego

- a) nie był zainteresowany gromadzeniem materiałów harcerskich "Szarych Szeregów" i powojennych materiałów z antykomunistycznej działalności zarówno pojedynczych harcerzy jak i całych grup harcerskich. Kierownictwu naszego Związku jest znana z lat 1952/53 sprawa uwięzionych harcerzy za noszenie czarnych chust
b) z uwagi, że patronem drużyny był Zawisza Czarna w Krakowie.

Uwięzieni byli na Monteluppiach w Krakowie pod zarzutem planowania zamachu na ustrój PRL.

Oświadczenia zatem świadków: Czesława Włodarka, Jana Knapika i Franciszka Kucharskiego i Jerzego Redlarskiego są dostatecznymi

4. Uwagi (wynikające z dowodów i opinii środowiska): dowodami dla przyznania Henrykowi Kowalkowskiemu uprawnień kombatanckich.

5. Załączniki (wymienić ilość, ew. tytuły): Poprzednią rekomendację z dnia 28.12.1997 roku złożoną w Urzędzie 30.12.1997 r. po

ponownej analizie materiałów zebranych w sprawie wycofujemy i wnosimy o wzięcie pod uwagę rekomendację dzisiejszą jak i zeznania w postaci "Oświadczenia świadka" Knapika, Włodarka i Kucharskiego, którzy uprawnienia kombatanckie posiadają, choć i oświadczenie św. Jerzego Redlarskiego jest też wiarygodne.

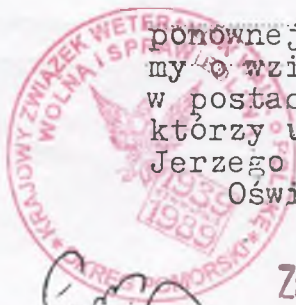
Oświadczenie Włodarka i Knapika, załączamy ponownie.
Za Zarząd Główny Związku

Za zgodność z oryginałem

Krajowy Związek Weteranów Walk
1939-1989
o Polskę Wolną i Sprawiedliwą
V-ce Prezes Okręgowy Związków
inż. Zdzisław Prokocimski

KRAJOWY ZWIĄZEK WETERANÓW WALK
1939-1989
o Polskę Wolną i Sprawiedliwą
ZARZĄD GŁÓWNY w WARSZAWIE
PREZES
inż. ppłk Roman Goracki

Włodarek Czesław ps. Józef Bydgoszcz dnia 15.03. 1993r
85-800 Bydgoszcz

imię, nazwisko, pseudonim i adres
składającego oświadczenia
(dla mężatek nazwisko panieńskie)

Krajowy Związek Weteranów Walk
1939-1989
o Polskę Wolną i Sprawiedliwą
Okrąg Pomorski
Oddział Inowrocław
ul. Szyborska 4

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. - od - do) Od 15.08.41r żołnierz wywiadu w insp. bydg. oraz w ochr. ofic. Sztab. Okr. Pomor. AK. Od czerwca 43r jako d-ca tej ochrony a od lipca 44r pełniłem dodatkowo funkcje ofic. do spec. poruczeń przy Szeł. Sztab. Okr. Pomorskiego AK aż do wyzwolenia nas przez wojska radzieckie tj. 23.01.1945r.

Świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący (a) się dowodem osobistym (innym dokumentem), seria i numer AB 5359793

wystawnionym dnia przez Prez. M. Bydgoszczy dn. 13.01.78r. Pesel-20021302552

oświadczam, że Ob. Kowalkowski Henryk syn (zawrej) Jana

urodz. dnia 4 marca 1929r w Bydgoszczy

jest mi znany (a) osobiście jako uczestnik (czka) - wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (cą) oświadczenia

i czasokres od - do Mroziński Bernard ps. Prus we wrześniu 1941r został oddelegowany z garnizonu bydgoskiego AK do zorganizowania drużyny harcerskiej z pozostałych jeszcze zaufanych przedwojennych harcerzy z terenu miasta Bydgoszczy. Po miesiącu miał już drużyny w komplecie. Od tego czasu byłem częstym gościem na ich zbiórkach, które odbywały się w Rynkowie pod Bydgoszczą. Tam też poznałem całą drużynę, którą liczyła 10 harcerzy. Między innymi był tam Kowalkowski Henryk, Redlarski Jerzy, Kucharski Franciszek, Tysarczyk Leon i Wolny Zygfryd. Pozostała piątka harcerzy w październiku 1943r na moją prośbę została przydzielona do wyłącznej mojej dyspozycji i pełniła różne funkcje konspiracyjne aż do wyzwolenia Bydgoszczy tj. 23.01.1945r.

Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonimy (y) Kasztan -- Klon -- Dąb

stopień wojskowy Skoczony pełnił funkcję łącznik -- obserwator oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaje

miejsowości, czasokresy itp.) Na początku grudnia 1942r cała drużyna licząca 10 harcerzy została zaprzysiężona przez phm Mrozińskiego Bernarda ps. Prus i przydzielona do grupy wiekowej "Zawisza" /od 12-16 lat/ Szare Szeregi AK i otrzymała nazwę "Szyszki". Po tej przysiędze Kowalkowski Henryk otrzymał ps. Kasztan, Redlarski Jerzy ps. Sosna, Kucharski Franciszek ps. Brzoza, Tysarczyk Leon ps. Grab, Wolny Zygfryd ps. Leszczyna. Do ich działalności konspiracyjnej i pozostałej piątki na początku należało penetracje podmiejskich lasów, gdzie Niemcy rozpoczęli budować bunkry leśne jako magazyny w celu przechowywania wszelkiego rodzaju amunicji i broni. Zdobyte wiadomości i wykonane szkice przekazywali phm Mrozińskiemu ps. Prus a ten z kolei przekazywał je do garnizonu a później do inspektoratu bydgoskiego AK do oddziału wywiadu wojskowego. W październiku 1943r wystąpiłem do kol. phm Mrozińskiego ps. Prus o przekazanie mi całej drużyny do wyłącznej mojej dyspozycji. Prośbę umotywo wałem tym, że dotychczasowi obserwatorzy żołnierze AK, którzy mieli za zadanie obserwowanie wszystkie punkty kontaktowe gdzie odbywały się spotkania ofic. szt. Okr. Pomorskiego AK musiałem oddać do dyspozycji dowódcy inspektoratu bydgoskiego AK ppor. Szatkowskiemu ps. Wiesław, który w tym czasie powstał. Po otrzymaniu zgody w połowie listopada 1943r zostali przeze mnie prze szkoleni i cała drużyna powtórnie złożyła przysięgę, którą ja osobiście ode brałem. Otrzymali też nowe pseudonimy i tak Kowalkowski ps. Klon, Redlarski ps. Swierk, Kucharski ps. Kormoran, Tysarczyk ps. Kruk, Wolny ps. Wrona, pozostała piątka miała też zmienione pseudonimy. Ich praca konspiracyjna polegała na obserwowaniu aż 7 punktów kontaktowych, gdzie przebywali ofic. szt. Okr. Pom AK względnie odbywały się zebrania konspiracyjne. Jako łącznika między posz częólnymi punktami obserwacyjnymi wyznaczyłem harcerza Kucharskiego ps. Kormoran, jego zadanie było zbieranie wszystkich uwag i spostrzeżeń i przekazywanie je do dyżurującego żołnierza AK, który miał stały dyżur na specjalnym punkcie kontaktowym. Muszę przyznać, że Ci harcerze obserwatorzy wywiązali się ze swej pracy konspiracyjnej należycie i byłem z nich bardzo zadowolony. Pomimo licznych aresztowań przez miejscowe gestapo z tych punktów, gdzie obserwowali wyżej wymienieni harcerze nikt nie został aresztowany. Swą pracę konspiracyjną w Szarych Szeregach AK pod moim dowództwem zakończyli po wyzwoleniu Bydgoszczy tj. 23.01.1945r.

I/2/13

Wyżej wymieniony był represjonowany (a): wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasokres, organy represjonujące (nazwy), z jakich powodów itp. **Kowalkowski Henryk ps. Kłostan-Klon** po wyzwoleniu Bydgoszczy w styczniu 1945r nie ujawnił swej działalności konspiracyjnej jako harcerz z Szarych Szeregów-~~AK~~ z obawy przed aresztowaniem. W połowie sierpnia 1945r został aresztowany przez WUBP w Bydgoszczy był podejrzany o roznoszenie ulotek propagandowych o treści antykomunistycznej. Przesiedział 14 dni w areszcie - został zwolniony pod warunkiem, że będzie meldował się raz w tygodniu, po kilku meldowaniach w obawie, że zostanie powtórnie aresztowany, potajemnie wyjechał z Bydgoszczy, gdzieś na Ziemię Odzyskane - potem straciłem z nim kontakt.

Jeśli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, wpisać numer legitymacji członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo **Świat. Związek Żołn. Armii Krajowej nr.225** wydana dnia 15.08.1991r. przez Zarząd Okręgu Bydgoszcz

Czy świadek posiada uprawnienia kombatanckie; podać kiedy i przez kogo przyznane, nr legitymacji (zaświadczenia), datę wydania **Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Nr.630969/1030922** wydana dnia 29.07.1994r.

Światowy Związek
Żołnierzy Armii Krajowej
OKRĘG BYDGOSZCZ
POMORSKIE
Koło Środowiskowe
w Bydgoszczy

Dotyczy działalności kombatanckiej Świadka w okresie od 08. 1941r. do 01. 1945r. w Inspektoracie AK Bydgoszcz Pomorskiego Okręgu Armii Krajowej.

Przes Kola
Franciszek Matysek

Sturmel
własnoręczny podpis

Światowy Związek
Żołnierzy Armii Krajowej
OKRĘG BYDGOSZCZ
85-066 ul. Konarskiego 3
Tel. 22-11-03
Konto w PKO I Oddział w Bydgoszczy
nr 10201462-58883 270-1
Sekretariat Okręgu
Mars
policzonym w dowództwie polpau
świadka

Światowy Związek
Żołnierzy Armii Krajowej
OKRĘG BYDGOSZCZ
85-066 ul. Konarskiego 3
Tel. 22-11-03
Konto w PKO I Oddział w Bydgoszczy
nr 10201462-58883 270-1
Sekretariat Okręgu
Mars
policzonym w dowództwie kombatanckiej.
imię i nazwisko, funkcja

Bydgoszcz, dnia 15.03.1993r.

niejaczność, data

Krajowy Związek Weteranów Walk
1939-1989
o Polskę Wolną i Sprawiedliwą
Okręg Pomorski
Oddział Inowrocław
ul. Szyborska 4

ZWR MPPS z 003/88 n. 10
KW WOPWIS 1939-1989
Okręg Pomorski
Oddział Inowrocław
Włodzimierz Duch

KZW WOPWIS 1939-1989
Okręg Pomorski
Oddział Inowrocław
inż. Zygmunt Plotka

Za zgodność z oryginałem

Krajowy Związek Weteranów Walk
1939-1989
o Polskę Wolną i Sprawiedliwą
V-ce Przewodniczący
inż. Zygmunt Plotka

Włodarek Czesław
85-800 Bydgoszcz

(2)

Urząd do Spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych
00-926 Warszawa
ul. Wspólna 2/4

Wyjaśnienie

W dniu 22.05.2001r. zwrócił się do mnie Kowalkowski Henryk, abym wyjaśnił mu i podał dokładne daty jego działalności konspiracyjnej pod moim dowództwem, ponieważ pomylił daty przeszkolenia i przysięgi przeze mnie odebranej. Przypuszczał on że pomyłka mogła wystąpić przy przepisywaniu przez maszynistkę, co się często zdarza i w dzisiejszych pismach urzędowych, względnie mógł się sam pomylić - po 50 latach pamięć też nieraz zawodzi. Dlatego wyjaśniam i koryguje zaistniały błąd. Kowalkowski Henryk został przeszkolony w zakresie pracy konspiracyjnej i zaprzysiężony przeze mnie w połowie listopada 1943r. /wg. moich notatek 14.11.1943r. / wraz z pozostałymi jego kolegami. Według mnie tą pomyłkę można było z korygować, ponieważ w moim oświadczeniu świadka podałem prawdziwą datę jego przeszkolenia i zaprzysiężenia. Jeżeli chodzi o drugą wątpliwość to że w moich dokumentach Komisja niedopatrzyła się, że nie wspomniałem nic o mojej współpracy z harcerzami z "Szarych Szeregów". Rzeczywiście przyznaje się nie napisałem, ponieważ uważałem, gdybym napisał całą moją pracę konspiracyjną i wspomniał o moich wszystkich współpracownikach z czasów okupacji z uwzględnieniem nazwisk, pseudonimów ich dokładną działalność miejsce i datę poszczególne wydarzenia byłaby to gruba książka. Owszem mam opisaną swoją działalność konspiracyjną z czasów okupacji i po niej z uwzględnieniem dokładnych dat miejsc działalności poszczególnych akcji i wydarzeń, oraz wszystkie osoby ze mną współpracujące a miałem ich bardzo dużo w Bydgoszczy 10, Torun 6, Włocławek 6, Grudziądz 5, Brodnica 8, Golub-Dobrzyń 7, to byli tylko moi informatorzy, którzy informowali mnie co dzieje się na punktach kontaktowych, gdzie przebywali oficerowie Sztabu Okręgu Pomorskiego Armii Krajowej. Ta opisana moja praca konspiracyjna jest moją prywatną dokumentacją, dlatego dziś na żądanie poszczególnych moich współpracowników mogę im udzielić dokładnego opisu z ich działalności konspiracyjnej. Dla przypomnienia moja współpraca z kolegą Kroińskim układała się bardzo dobrze. On z ramienia garnizonu bydgoskiego AK odpowiadał za działalność harcerzy zrzeszonych w "Szarych Szeregach" ja natomiast za bezpieczeństwo oficerów Sztabu Okręgu Pomorskiego. Kiedy Kroiński zorganizował drużyny harcerskie to powstał problem miał do dyspozycji harcerzy starszych powyżej 18 lat i młodszych od 12-16 lat. Za moim doradztwem podzielił ich, starszych zapisał do "Szarych Szeregów" a tych młodszych zapisał w sztabie garnizonu bydgoskiego AK. Potocznie nie nazwaliśmy ich harcerzami podwórkowymi. Byli nam bardzo potrzebni w różnych akcjach, jak penetracja podmiejskich lasów, gdzie Niemcy rozpoczęli budować bunkry leśne jako magazyny, roznoszenie i rozrzucanie po niemieckich korytarzach i podwórkach różne ulotki konspiracyjne.

I/2/45

Dla przypomnienia tym, którzy nie znają warunków panujących w Bydgoszczy, że w czasie okupacji zamieszkało tu około 80% obywateli niemieckich o poglądach hitlerowskich, że niewolno było mówić na ulicy po polsku a zła-pany jak mówić po polsku musiał zapłacić mandat wzglęnie wykonać karmą pracę na rzecz instytucji państwowych po godzinach swej pracy. Proszę sobie wyobrazić jak trudna była nasza praca konspiracyjna w Bydgoszczy ale nie tylko tak samo było we wszystkich dużych i małych miastach oraz wioskach na terenie całego okręgu gdańskiego. Dlatego Szanowna Komisjo proszę się nie dziwić, że posługowaliśmy się w tych okropnych warunkach harcerzami podwórkowymi, bo oni byli najmniej widoczni najmniej podejrzli wi i najmniej podpadali. Z tego powodu mieliśmy duże sukcesy w propagan- dzie antyhitlerowskiej, policja i Gestapo szukało winnych wśród dorosłych a nie domyślali się że te propagandowe ulotki roznosili nasi harcerze podwórkowi. Oprócz nich propagandą antyhitlerowską trudniły się też spec- jalne przeszkolone osoby z oddziału Biura Informacji i Propagandy ale to jest już zupełnie inna sprawa.

Wobec powyższego proszę uprzejmie Szanowną Komisję ^{aby} przyjęła moje wyjaś- nienie jako przyznanie się do popełnionych błędów za co serdecznie prze- praszam.

Z poważaniem

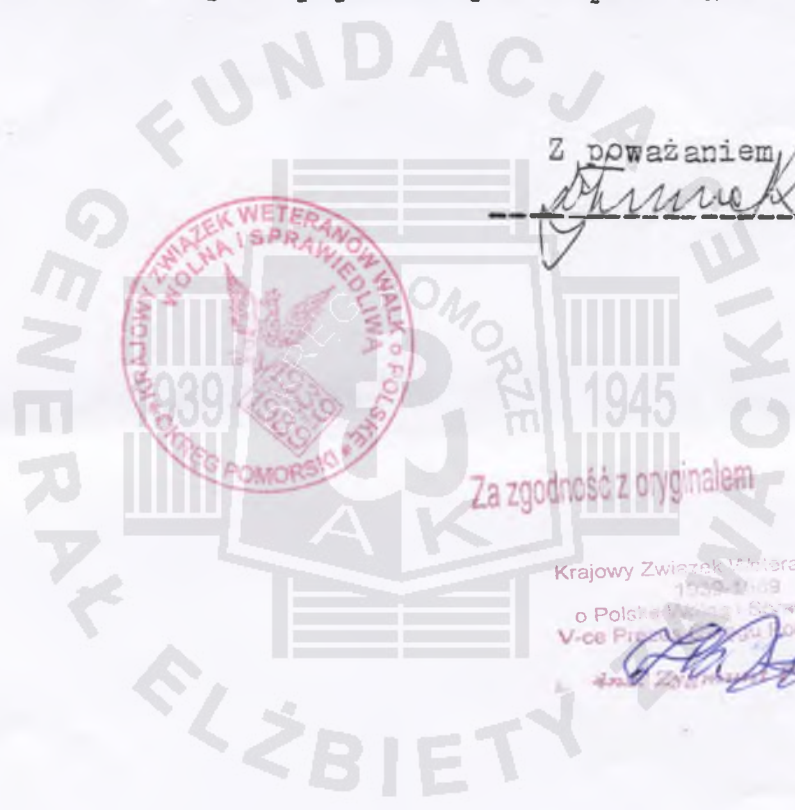
[Handwritten signature]

Za zgodność z oryginałem

Krajowy Związek Weteranów Walk
o Polskę i Sprawiedliwą
Wolną i Sprawiedliwą Polskę
V-ce Prezydium Pomorskiego

[Handwritten signature]

I/2/16

RZECZPOSPOLITA POLSKA

POSTANOWIENIEM

z dnia 1 czerwca 1999 r.

LEGITYMACJA

Pan **KOWALKOWSKI**

Henryk s. Jana

odznaczony został

ZŁOTYM KRZYŻEM ZASŁUGI

Nr 121-99-103

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa

dnia 1 czerwca 1999 r.

A. Kwaśniewski
Aleksander Kwaśniewski

RZECZPOSPOLITA POLSKA

POSTANOWIENIEM

z dnia 7 kwietnia 1999 r.

LEGITYMACJA

Pan **KOWALKOWSKI**

Henryk s. Jana

odznaczony został

KRZYŻEM ARMII KRAJOWEJ

Za zgodność z oryginałem
Nr 3-99-395

Krajowy Związek Weteranów Walk o Wolność i Sprawiedliwość
1939-1945
Prezident
Viceprezident
Zygmunt Piotka
Warszawa
dnia 7 kwietnia 1999 r.

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
A. Kwaśniewski
Aleksander Kwaśniewski

I/3. Inne materiały dokumentacyjne
- Kowalkowski Jan:

1. Informacja z 16.07.2002 o prze-
kresaniu przez Franciszka Kuchewskiego
Fundacji:

1. Pedlanski Henry

2. Kowalkowski Henryk

3. Sirko Jurostew, mpis kop.

k. 1 5 .1

11/3 1

Franciszek Kucharski

Toruń dnia 16 VII 2002 r

FUNDACJA ARCHIWUM POMORSKIE
W TORUNIU
ul. W. Garbary 2
87-100 Toruń

Zarząd Fundacji Archiwum Pomorskie
AK
Ul. W. Garbary 2
87-100 Toruń

1.dz.2825 POM 2002

Dnia 16 lipca 2002 Pan Franciszek Kucharski
Zem. ul. Jagiellońska 6 skr. poczt. 57 , 85-950 Bydgoszcz
przekazuje dla Fundacji A P AK następujące dokumenty :

Jerzy Redlarski k. 10 *m-1163/1916/Pom*
Henryk Kowalkowski k. 15 *m-1166/1917/Pom*
Mirosław Sirko k. 13

Kserokopie zdjęć zebrane i oprawione opisane z obozu
hitlerowskiego szt - k. 62

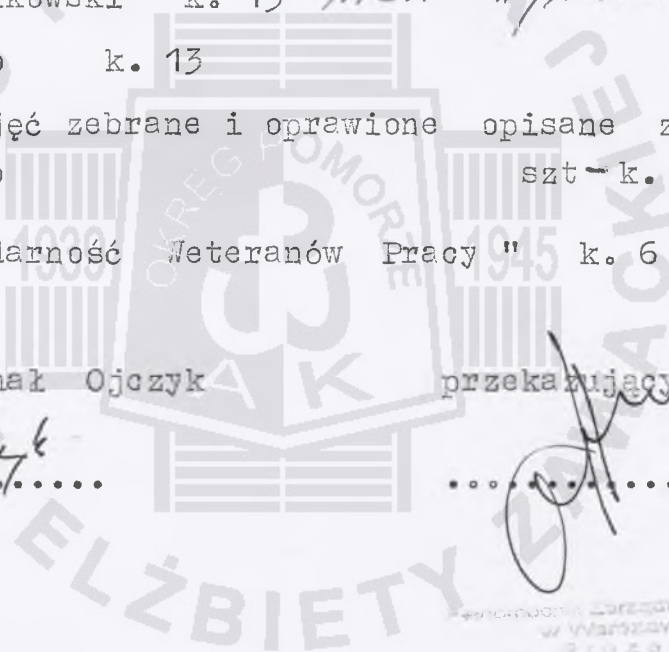
Pisma "Solidarność Weteranów Pracy " k. 6

Przyjął Michał Ojczyk

przekazujący

[Signature]
.....

[Signature]
.....

Prezesa Zarządu Głównego
w Warszawie
Pracowni
na Cmentarzu Pomorskim
ul. W. Garbary 2 Toruń

*Wojenny Zw. Weteranów Walk 1939-1989
o Polskę, Wolność i Niepodległość (chyba)
EP*

*Brak dokładnych inf.
o osobie przekazującej*

KOWALKOWSKI Henryk

ZESKANOWANE

